

Seferi namazı

İstanbul'dan okuyucumuz: “On beş günden az kalmak üzere sefere çıkan birisi, hesapta olmayan nedenlerle işi uzarsa ve gittiği yerde on beş günden fazla kalırsa seferilik süresi de uzamış olur mu? Bu süre içinde namazlarını seferi olarak mı kılacaktır?”

On beş günden az kalmak üzere sefere çıkan birisi, ummadığı ve hesapta olmayan sebeplerle işi uzarsa ve bu gün yarın diye diye on beş günden fazla kalırsa, kaldığı sürece seferi sayılır ve seferilik hükümlerinden yararlanır. Fakat on beş günden fazla kalacağı kesinleşirse seferilikten çıkar.

Fakat bir hususu açıklamamız lâzım: Seferde ihtiyaç yoksa namazı tam kılmak, yani kısaltmamak, yani seferilik hükümlerinden yararlanmamak günah olmadığı gibi, mekruh da değildir. Çünkü burada emre itaatsizlik yoktur.

Diğer bir husus, aynı sefer içinde ihtiyaç olduğu vakitlerde yararlanması, ihtiyaç olmadığı vakitlerde yararlanmaması da mümkündür. Meselâ yolculuk esnasında, sıkıntılı zamanlarda namazını kısaltması, geniş zamanlarda namazını tam kılması mümkündür. Nitekim konuyla ilgili emirde tercih şansı verilmiştir. Emir şöyledir: “Yeryüzünde sefere çıktığınız zaman kâfirlerin size bir kötülük etmesinden korkacak olursanız, namazdan kısaltmanızda size bir günah yoktur.”¹

Bu âyette seferde ihtiyaç varsa namazı kısaltmaya izin verilmiştir. Bu nedenle ihtiyacı olmayıp da namazı kısaltmayanlara günah işledikleri veya ibâdetlerinin mekruh olduğu söylenilemez. Nitekim Şafî mezhebinde fetva bu yöndedir: Sefer illeti vardır. Namaz kısaltılabilir. Ancak bu caizdir. Yani namazı kısaltmak ya da kısaltmamak, vahiy sahibi tarafından kişinin tercihinin bırakılmıştır.

Hanefî mezhebine göre mekruh olan, seferde namazı kısaltmaya izin verilmişken, verilen bu genişlikten bilhassa dar zamanlarda yararlanmayıp darlık ve zorluk içinde namaz kılmaktır. Çünkü insan kendisini namaza veremeyecek, içinde bulunduğu yol endişesi, korku ve tehlike gibi zorluklar namazdaki huzurunu bozacaktır. Nitekim

abdest bozma ihtiyacı varken namaz kılmak da, akşam yemeği hazırken namaza durmak da yine bundan dolayı mekruhtur. Çünkü abdest bozma ihtiyacı hisseden kişi namazda huzursuz olacağı gibi, aç kişi de namazda yemekle meşgul olacaktır.

Bu örneklerde olduğu gibi, kezâ, otobüsü kaçıрма endîşesi yaşıyan seferî birisinin, bu sırada namazını kısaltmayıp tam kılması yol endîşesini arttıracakđı ve namazdaki huzurunu bozacakđı kesindir. O halde seferde ihtiyaç varken bu Kur'ân izninden yararlanmalıdır. Fakat kişi yolda endîşe yaşamadığında, veya varacakđı şehre vardığında, söz gelişi, Ankara'dan Isparta'ya geldiğinde Isparta'da kaldığı bir haftalık süre içinde ihtiyaç hissetmediği zamanlarda namazını tam kılabilir. Bunda hiçbir sakınca ve günah yoktur. Mekruh da değildir. Namazını dilerse tam kılabilir ve tam kıldığı takdirde dört mezhebe göre de namazı sahihtir.

Bu kişinin, sefer illeti varken, ruhsatın kendisi için devam ettiğini bilmesi yeterlidir. Çünkü ihtiyaç hissettiğinde başvurma hakkı saklıdır.

Dipnotlar:

1- Nisâ Sûresi: 101